

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Allmänna byrån, S1

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Avdelningschef
Bengt Michelsson

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 27

Jomala kommuns begäran
om utredning.

ÅLR 2019/7999

231 S1

Kommunstyrelsen i Jomala har skickat en uppmaning till landskapsregeringen om att utreda gränsdragningen mellan sjukvård och sjukhusvård samt finansieringen av kommunernas utökade skyldigheter genom landskapsandelssystemet.

Rikets socialvårdslag (FFS 710/1982) ska med vissa avvikelser tillämpas i landskapet Åland enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård.

Enligt 17 § 1 mom. 5 punkten i socialvårdslagen är kommunerna skyldiga att anordna anstaltsvård. I 24 § 1 mom. i socialvårdslagen stadgas att med begreppet anstaltsvård avses vård, uppehälle och rehabiliterande verksamhet i sådan verksamhetsenhet inom socialvården som lämnar fortlöpande vård. Enligt paragrafens 2 mom. ska anstaltsvård ges den som är i behov av hjälp, vård eller annan omvårdnad som inte kan ordnas eller som det inte är ändamålsenligt att ordna i hans eget hem genom utnyttjande av någon annan socialservice.

Enligt 2 § 7 punkten i landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård ska begreppet anstaltsvård i landskapet istället benämnas institutionsvård, samt att den vård som avses i 24 § i socialvårdslagen omfattar omsorg samt sådan sjukvård som inte kräver sjukhusvård. Enligt detaljmotiveringen avses med sjukhusvård, vård som i enlighet med en medicinsk bedömning ges vid någon av ÅHS kliniker eller enheter (FR 28/2010 - 2011).

Institutionsvård i landskapet Åland omfattar enligt ovannämnda paragrafer och motivuttalandena till landskapslagen följande: omsorg, sjukvård som inte kräver sjukhusvård, uppehälle och rehabiliterande verksamhet.

Den 1 januari 2021 torde den nya landskapslagen om socialvård träda ikraft i landskapet enligt LTB 53/2019. Enligt detaljmotiveringen intas i 22 § i den nya landskapslagen en bestämmelse som motsvarar den i nuläget gällande (LF 21/2018 - 2019) bestämmelsen.

Enligt lagtingets beslut LTB 69/2019 har lagtinget antagit en äldrelag för Åland. När lagen efter lagstiftningskontroll sätts i kraft förutsätter den ett samarbete mellan ÅHS och kommunerna vid tillhandahållande av tjänster till den äldre. Samarbetet och ansvarsfördelningen ska formuleras i samverkansavtal i enlighet med den av lagtinget antagna socialvårdslagens 69 § och 19a § i landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands hälso- och sjukvård.

I lagförslaget till äldrelag för Åland konstateras att de medicinska kriterierna för bedömningen om en äldre persons servicebehov bör ges i institutionsvård kan komma att behöva utredas framöver. En sådan utredning kan klargöra om det finns ett behov av närmare anvisningar för Ålands hälso- och sjukvård och kommunerna om tillämpningen av 17 § 1 mom. i äldrelagen, vilket även kan omfatta gränsdragningen mellan sjukvård och sjukhusvård.

Landskapsandelar

Beträffande Jomala kommuns uppmaning till Ålands landskapsregering om att utreda finansieringen av kommunernas utökade skyldigheter genom landskapsandelssystemet konstaterar landskapsregeringen att enligt 15 § 2 mom. ska en förändring i omfattningen eller arten av landskapsandelsuppgifterna beaktas om den följer av en landskapslag eller landskapsförordning som gäller landskapsandelsuppgiften i fråga, av föreskrifter som grundar sig på landskapslag eller landskapsförordning eller av landskapets budget.

Landskapsregeringen gör bedömningen att de åtgärder som Jomala kommun hänvisar till att landskapet gjort genom ÅHS och som enligt Jomala kommun resulterat i att kommunerna fått utvidgade skyldigheter dels beaktats i landskapsandelssystemet och dels handlar om verksamhetsutveckling och kostnadsutveckling där inte 15 § 2 mom. är tillämpligt.

I enligt 17 § LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna ska en uppföljning av basbeloppen göras vart fjärde år och vid denna uppföljning justeras basbeloppen i relation till den allmänna kostnadsutvecklingen. Eventuella uppgiftsförskjutningar mellan sjukhusvård och institutionsvård som skett inom befintlig lagstiftning och som påverkat kostnadsutvecklingen beaktas härvid utgående från nettodriftskostnaderna.

Kommande uppföljningsår är 2021, eftersom 2017 motsvarade uppföljningsåret då landskapsandelssystemet infördes. Basbeloppen för 2018 fastställdes alltså hösten 2017 baserat på 2015 års nettodriftskostnaderna, medan basbeloppen för 2022 fastställs hösten 2021 baserat på 2019 års nettodriftskostnader.
